

Абылқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті

МООК

«Ғылыми зерттеулер әдіснамасы»

4-ші бөлім. Ғылыми мақала жазу шарттары.

Дәріс оқытушы:

Доктор PhD, Аринова Сания Каскатаевна

Қарағанды

Бөлімнің мақсаты:

"Ғылыми зерттеулер әдіснамасы" пәні техникалық ой-өрісті және металлургия саласындағы магистрлердің қолданбалы және ғылыми-зерттеу міндеттерін шешу қабілеттерін қалыптастыруды мақсат етеді.

Бөлімнің жоспары:

Ғылыми мақала туралы жалпы түсінік

ҒЫЛЫМИ МАҚАЛА ТУРАЛЫ ЖАЛПЫ ТҮСІНІК

Ғылыми мақала – қандай да бір тақырыпты ашатын, зерттеу нәтижелерін жариялайтын, ғалымдармен не өз саласында мамандармен жазылған, аяқталған әрі логикалық тұтыс шығарма.

Кез келген ғылыми мақала ол ең алдымен – ізденіс. Сонымен бірге, ақпаратты үлкен көлемде сұрыптай ала білу қабілеті.

Қазіргі ғалымдар ғылыми мақалалардың әртүрлі түрлерін ажыратады - бұл автор таңдаған тақырыпқа және зерттеу әдісіне байланысты.

Ғылыми жұмыстарды (бұдан әрі - ҒЖ) жариялау - ғылыми-зерттеу қызметі үшін қажетті шарттардың бірі. Жарияланған еңбектердің болуымен жас ғалымның әлеуеті, сондай-ақ тәжірибелі зерттеушілердің ғылымға қосқан үлесінің салмағы бағаланады.

Зерттеу жұмысы - ғылыми зерттеулермен, зерттеулермен, бар білімді кеңейту және жаңа білімдер алу, ғылыми гипотезаларды тексеру, табиғатта және қоғамда пайда болатын заңдылықтарды орнықтыру, ғылыми жалпылау, жобаларды ғылыми негіздеу мақсатында эксперименттермен байланысты ғылыми сипаттағы жұмыс.

Ғылыми-зерттеу жұмысының жүйесі дегеніміз - оқу үрдісінде студенттердің оқу жоспарларына сәйкес және одан тыс жерлерде, ғылыми-зерттеу жұмыстарын орындау әдістері, тәсілдері мен дағдыларын, ғылыми-техникалық шығармашылық қабілеттерін, дербестігі мен бастамашылығын дамыта отырып игеруіне бағытталған іс-шаралар жиынтығы

Ғылыми жұмыстар

Реферат (лат. Refero -дан - есеп беремін, есеп беремін) - бұл жеке құжаттың мазмұны, оның бөлігі немесе құжаттар жиынтығы, оның ішінде негізгі мәліметтер мен қорытындылар, сонымен қатар сипаттау объектілері туралы сандық және сапалық мәліметтер. Жоғары оқу орнында эссе дегеніміз - оқушының өз бетінше қорытынды жасай отырып, зерттелетін мәселенің мәнін әр түрлі позициялар мен көзқарастар тұрғысынан ашатын жеке зерттеу жұмысы.

Есеп беру - бұл тақырып бойынша, яғни тыңдаушылардың қатысуымен жасалған, егжей-тегжейлі ауызша сөйлесу.

Эссе дегеніміз - белгілі бір тақырыпты қарастыратын және онымен байланысты жеке әсер мен ой-пікірлерді жеткізуге әрекетті білдіретін шағын көлемді және еркін композицияның эссесі. Эссе ашық, елестететін, жеке, табиғи және еркін жазылған.

Ғылыми есеп - әдістеме, зерттеу (әзірлеу) барысы, нәтижелері, сондай-ақ ғылыми-зерттеу немесе тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар нәтижесінде алынған тұжырымдардың толық сипаттамасын қамтитын ғылыми құжат; құжаттың мақсаты - аяқталған кезде немесе белгілі бір уақыт аралығында орындалған жұмысты жан-жақты көрсету.

Тезистер - қысқаша тұжырымдалған негізгі ережелер, хабарламалар және т.б.

Ғылыми мақала - бұл түпнұсқа ғылыми зерттеу нәтижелерін сипаттайтын немесе жалпы тақырыпқа қатысты бұрын жарияланған ғылыми мақалаларды қарастыруға арналған толық авторлық жұмыс.

Ғылыми мақала

Ғылыми мақала өзінің қорытындылары мен ғылыми зерттеулерінің, эксперименттік немесе аналитикалық қызметінің аралық немесе соңғы нәтижелерін ұсынуды көздейді. Онда авторлық әзірлемелер, тұжырымдар, ұсыныстар бар.

Ғылыми мақала жаңалықтың әсерін тигізуі керек: ондағы нәтижелер бұрын жарияланбаған болуы керек. Автор ғылыми мақала жариялау арқылы таңдалған зерттеу саласындағы басымдылықты қамтамасыз етеді.

Ғылыми мақала түрлері:

Ғылыми-теориялық - құбылыстарды және олардың заңдылықтарын теориялық іздеу және түсіндіру негізінде жүргізілген зерттеу нәтижелерін сипаттау. Оларға абстракция, синтез, талдау, индукция, дедукция, формализация, идеалдау, модельдеу сияқты таным әдістерін қолдана отырып жүргізілген зерттеу нәтижелері кіреді. Мақала келесі схема бойынша құрылымдалған: автор алдымен негізгі ережелерді, ойларды келтіреді, олар келесі қорытындымен әрі қарай талданады.

Ғылыми-практикалық (эмпирикалық) - эксперименттер мен нақты тәжірибе негізінде құрылған, бірқатар теориялық әдістерді қолдана отырып, негізінен өлшеудің, бақылаудың, эксперименттің практикалық әдістеріне сүйенеді.

Сауалнама (Обзорные) - соңғы бірнеше жылдағы белгілі бір саладағы ғылыми жетістіктерді талдауға арналған.

МӨЖ ҮШІН ТАПСЫРМА

- 1) Ғылыми жұмыстарға сипаттама беріңіз.
- 2) Ғылыми мақала түрлерін атаңыз.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Современные методы структурного анализа материалов : учебное пособие для магистрантов и докторантов PhD по специальности - Материаловедение и технология новых материалов, Metallургия / Л. А. Дахно , О. А. Шарая ; М-во образования и науки РК, Карагандинский государственный технический университет, Кафедра металлургии, материаловедения и нанотехнологий. - Караганда : КарГТУ, 2013. - 83 с. - ISBN 978-601-296-476-9
2. Кузнецов, И. Н. Основы научных исследований : учебное пособие для бакалавриата и магистратуры, аспирантов / И. Н. Кузнецов. - 3-е изд. - М. : Дашков и К, 2017. - 282 с. - ISBN 978-5-394-02783-3
3. Коробко В.И. Основы научных исследований: курс лекций: учеб. пособие для студентов строительных специальностей. – М.: АСВ, 2000. – 218 с.
4. Герасин А.Н., Отварухина Н.С. Магистерская диссертация: учеб. пособие для магистрантов / Мос. гос. ин-т управл. – М., 2010. – 56 с.
5. Перспективные технологические процессы в металлургии: учебное пособие для студентов, магистрантов и докторантов / А. З. Исагулов [и др.]. - Караганда : КарГТУ, 2017. - 78 с. - ISBN 978-601-315-308-7